

VARIA

– KÖZLEMÉNY –

**Gazdasági társaságok jogi személyiségének,
illetve az előtársaságok felelősségének kérdései a közösségi jogban
az Ubbnik Isolatie, valamint a Daily Mail ügy alapján**

LÁNCOS PETRA LEA
doktorjelölt

Az Európai Gazdasági Közösség egyik legfőbb céljaként deklarált¹ közös piac² megvalósítása már igen korán megkövetelte a Tagállamok társasági jogi szabályainak közelítését. Az Európai Gazdasági Közösséget alapító Római Szerződés által létrehozott ‘szabályozási keret’ kitöltésére³ számos irányelv,⁴ egyezmény,⁵ valamint az Európai Bírósági jogfejlesztő tevékenysége révén került sor. Mindazonáltal a gazdasági integráció előmozdítását célzó közösségi erőfeszítések nem irányultak a társasági jogi sza-

¹ EKSZ 2. cikk.

² „[A] közös piac [jellemzője], hogy az áruk vámunióon belül való szabad áramlása a *termelés tényezőinek* – a munkavállalók, tőke és vállalkozások – szabad mozgásával egészül ki.” PAUL CRAIG – GRAINNE DE BÚRCA: *EU LAW – Texts, Cases, and Materials*. Oxford: Oxford University Press, 1998. 548.

³ Jogalkotási alapok a közös piac megvalósításához szükséges aktusok elfogadásához: EKSZ 94. cikk (100. cikk); EKSZ 95. cikk (100/A); illetve a ‘szükséges hatáskör’ klauzulája, 308. cikk (235. cikk) – „[...] a közösségi jog szerint konstituálandó, *sui generis* közösségi társasági formák létrehozásához ez a hatásköri klauzula jelenti az alapot.” In MISOLCZI BODNÁR PÉTER (szerk.): *Európai Társasági Jog*. Budapest: KJK Kerszöv, 2000. 77.

⁴ A következő példák szemléltetik, hogy jellemzően mely területeken történt társasági jogi jogharmonizáció: Tanács 68/151/EGK irányelve – „első társasági jogi irányelv” (publicitási követelmények, semmisségi okok; a társaság felelőssége); Tanács 77/91/EGK irányelve – „második társasági jogi irányelv” (hitelezők és részvényesek védelme); Tanács 78/855/EGK irányelve – „harmadik társasági jogi irányelv” (belföldi fűzők); Tanács 78/660/EGK irányelve – „negyedik társasági jogi irányelv” (társaságok évvárlata); Tanács 78/660/EGK irányelve – „negyedik társasági jogi irányelv” (társaságok évvárlata); Tanács 82/891/EGK irányelve – „hatodik társasági jogi irányelv” (részvénytársaságok szétválása); Tanács 83/349/EGK irányelve – „hetedik társasági jogi irányelv” (összevont évvárlat); Tanács 89/666/EGK irányelve – „tizennegyedik társasági jogi irányelv” (fióktelepek publicitási követelményei); Tanács 89/667/EGK irányelve – „tizenkettedik társasági jogi irányelv” (egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságok) stb.

⁵ Pl. az 1968-as Brüsszeli Egyezmény a joghatóságról és az ítéletek végrehajtásáról polgári és kereskedelmi ügyekben; az Európai Közösség Egyezménye a társaságok és jogi személyek kölcsönös elismeréséről.

bályozások tagállamok-szerte történő egységesítésére,⁶ ehelyett inkább a tagállami társasági jogi rendelkezések alapvonásainak a Közösség céljaihoz történő igazítása, illetve a partikuláris szabályozási rendszerek összhangjának, illeszkedésének megteremtése, valamint alapvető garanciális intézmények létrehozása volt a cél.

Mindezek fényében az Alapszerződés igen távan vonja meg a gazdasági társaságok körét. Az EKSZ 48. cikke (58. cikk) alapján:

„Azok a társaságok, amelyeket valamely tagállam jogszabályai szerint alapítottak, és amelyek alapszabály szerinti székhelye, központi igazgatása vagy fő telephelye a Közösségen belül van, a jelen fejezet rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából a tagállami állampolgársággal bíró természetes személyekkel azonos elbírálás alá esnek.

Társaságnak a polgári és a kereskedelmi jog szerinti társaságok tekintendők, beleértve a szövetkezeteket, a köz- és magánjog szerinti egyéb jogi személyeket, azok kivételével, amelyek nem jövedelemszerzési céllal alakultak.”⁷

Szembetűnő a közösségi jog hatálya alá tartozó gazdasági társaságok, illetve a Tagállamok állampolgáira irányadó alapszerződési rendelkezések közötti párhuzam. Mind a Tagállamok állampolgárait, mind az Alapszerződés 48. cikke (58. cikke) szerint létrejött, profitorientált társaságokat megilleti a letelepedés szabadsága⁸ a Közösség bármely Tagállamában. Emellett közös vonásuk, hogy mind a tagállami állampolgárság (személyi státus), mind a gazdasági társaság jogi személyisége a tagállami jog erejénél fogva jön létre. Azaz, a közösségi jog értelmében a tagállami jogalkotó kizárólagos hatáskörébe tartozik a tagállami⁹ állampolgárság elnyerése, illetve a közösségi jog hatálya alá eső gazdasági társaságok létrejötté feltételeinek szabályozása. Az összhangot az EKSZ 293. cikke¹⁰ (220. cikk) alapján megkötött Európai Közösség

⁶ E területet szabályozása tehát a Közösség és a Tagállamok között ‘megosztott hatáskörbe’ tartozónak tekinthető.

⁷ EKSZ 2. fejezet, *A letelepedés joga*, 48. cikk (58. cikk).

⁸ EKSZ 2. fejezet, *A letelepedés joga*, 43. cikk (EKSZ 52. cikk):

„Az alábbi rendelkezéseknek megfelelően *minden olyan korlátozás tilos*, amely egy tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén való letelepedésére vonatkozik. Ez a tilalom kiterjed azon korlátozásokra is, amelyek valamely tagállamnak egy másik tagállam területén letelepedett állampolgára által alapított képviselet, fióktelep vagy leányvállalat létrehozására vonatkoznak.

A letelepedési szabadság magában foglalja a vállalkozói tevékenység megkezdését és gyakorlását, valamint *vállalatok, különösen a 48. cikk (58. cikk) (2) bekezdése szerinti társaságok alapítását és iránymutatását, az alapítás helyén a saját állampolgárokról meghatározott feltételek között*, a tőkére vonatkozó fejezet rendelkezéseinek fenntartásával.” (Kiemelés általam).

⁹ Illetve a Maastrichti szerződésmódosítás óta: uniós polgárság elnyerése. „(1) Egy uniós polgárság kerül kialakításra. Az Unió polgára minden olyan személy, aki egy tagállam állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti a tagállami állampolgárságot, és nem helyettesíti azt.” EKSZ 17. cikk.

¹⁰ EKSZ 293. cikk (220. cikk):

„A tagállamok – szükség szerint – tárgyalásokat folytatnak egymás között annak érdekében, hogy állampolgáraik javára biztosítsák a következőket: [...]

– a társaságoknak a 48. cikk (58. cikk) második bekezdése értelmében vett kölcsönös elismerését, a jogi személyiség megtartását a székhelynek egyik államból a másikba történő áthelyezésekor, valamint a különböző tagállamok joga szerinti társaságok egységesítésének lehetőségét.”

Egyezménye a társaságok és jogi személyek kölcsönös elismeréséről,¹¹ valamint a Közösség ún. 'társasági jogi irányelvei' biztosítják.

Mivel a Tagállamok társasági jogi szabályozása eltérő irányokban fejlődött, és gyakran homlokegyenest eltérő megoldásokat alkalmaznak, az Európai Közösségek Bírósága társasági jogi vonatkozású döntéseinek egész sorában cizellálja a közösségi jogalkotó által kibocsátott közösségi jogi aktusok és tagállami társasági jog viszonyát, kijelölve a közösségi jog, valamint a tagállami jog érvényesülésének határait. Miként érvényesül hát a társaságok jogi személyiségét, illetve az elő-társaságok felelősségét érintő tagállami, illetve közösségi szabályozás a belső piaci kontextusban? Hogyan egészíti ki egymást a közösségi, illetve a tagállami szabályozási hatáskör? Hol találhatóak az illeszkedési pontok? Az alábbiakban a fenti kérdésekre igyeksem választ adni az Európai Közösségek Bíróságának az *Ubbnik Isolatie*, valamint a *Daily Mail* ügyekben hozott ítéleteinek elemzése útján.

I. Az elő-társaságok jogi természete és felelőssége a közösségi jog alapján

Az *Ubbnik Isolatie BV* ügy előzményei szerint az Ubbnik Isolatie még mint alapítás alatt álló cég Ubbnik Isolatie BV (BV: *holland*, korlátolt felelősségű társaság) név alatt szerződött a Dak- en Wandtechniek BV-vel. A holland jog lehetővé teszi, hogy az alapítás alatt álló társaságokat i.o. (i.o.: *holland*, b.a., azaz bejegyzés alatt) toldattal bevezessék a cég-regiszterbe. Az elő-társaságokra a holland jog a közkereseti társaságokra irányadó rendelkezéseit rendeli alkalmazni. Jogi személyiségét a BV két előfeltétel együttes teljesítésével nyerheti el, méghozzá közokiratba foglalt társasági szerződése benyújtásával, valamint az illetékes miniszter által lefolytatott előzetes vizsgálat nyomán kiadott engedély beszerzésével. Az Ubbnik egyik feltételnek sem felelt meg, így mint jogi személy létre sem jött. Mikor a Dak- en Wandtechniek szerződéses partnerével, az Ubbnik Isolatie BV-vel szemben kívánta érvényesíteni a szerződésen alapuló követeléseit, az Ubbnik arra hivatkozott, hogy a szerződés érvénytelen, a benne foglalt kötelezettségek létre sem jöttek, hiszen a Dak- en Wandtechniek olyan féllel szerződött, amely létre sem jött, nem is létezett.

Az első fokon eljáró holland bíróság úgy döntött, hogy „[...] még ha az Ubbnik Isolatie BV megalapítására nem is került sor, vagy a társasági szerződése fogyatékos is volt, ez nem jelenti azt, hogy nem létezik *ilyen nevű korlátolt felelősségű társaság*:¹² mindaddig létezik, amíg azt a holland jognak megfelelően fel nem számolják.”¹³ A döntés jogi alapjaként a bíróság a Holland Polgári Törvénykönyv 181. és 182. szakaszaira hivatkozott.¹⁴

A Holland Legfelsőbb Bíróság, mint fellebbviteli fórum úgy vélte, hogy a társaság felszámolására irányadó 182. cikknek az alapul fekvő ügyben történő alkalmazá-

¹¹ Ld. 5. lábjegyzet.

¹² Kiemelés általam.

¹³ Véleményem szerint az egész ügy itt siklott ki: érthetetlen, hogy miért tekintette létezőnek az elsőfokú (holland!) bíróság az Ubbnik BV-t, amikor az nem rendelkezhetett jogi személyiséggel, illetve egyértelmű, hogy csupán ráutaló magatartással még holland jog szerint sem tehetett szert erre; továbbá az elő-társaságokra irányadó közkereseti forma is alkalmazható lett volna.

¹⁴ Opinion of Mr. Advocate General Vilaça, delivered on 8 March 1988. *Ubbnik Isolatie BV v Dak- en Wandtechniek BV*. ECR [1988] 04665, 5.

sa felveti az első társasági jogi irányelv¹⁵ alkalmazását is, így a következő kérdéssel fordult előzetes döntésért az Európai Közösségek Bíróságához: vajon az irányelv semmisségi szabályai értelmében a tagállami jog szerint létre sem jött, ám üzleti tevékenységet folytató entitást mindaddig létezőnek kell-e tekinteni, amíg azt megfelelő tagállami eljárásban fel nem számolják? Azaz, vonatkozhatnak-e egyáltalán az első társasági jogi irányelvben foglalt semmisségi rendelkezések az Ubbnik-ra?

Véleményében Vilaça főügyész kitér arra, hogy az irányelv egyik célja éppen az, hogy leszűkítse azon esetek számát,¹⁶ amelyekben egy társaság létrejöttének érvénytelenségére eredményesen hivatkozni lehet, ezáltal is védve a hitelezők érdekeit. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az irányelvben foglalt semmisségi okok közül az Ubbnik kettőnek is megfelelt: megsértette a társaságalapításhoz preventív kontrollként kapcsolódó igazgatási előírásokat (nem szerezte be a miniszteri engedélyt), illetve a társaság alapító okmányainak összeállítását is elmulasztotta.¹⁷

Az eljárásban a beavatkozóként fellépő Bizottság rámutatott arra, hogy a semmisségi okok nem vonatkozhatnak egy olyan entitásra, melynek nincsen jogi személyisége. „[A] jogi személyiség megszerzésének feltételeire a nemzeti jog irányadó, és arra nézve az irányelv semmiféle rendelkezést nem tartalmaz. [...] Az irányelv semmit sem mond a rendelkezései hatálya alá tartozó társaságok jogi személyiségének illetve jogképességének megszerzéséről: ezt a kérdés elviekben a nemzeti jogrendszerekre bízták, hogy azt saját belátásuk szerint szabályozzák.”¹⁸ A holland jog a tagállami jogok túlnyomó többségétől abban tér el, hogy elválasztja a társaságnak a cégnyilván tartásba való felvételét annak jogi személyiségének megadásától.¹⁹

E körülmény azonban nem jelenti azt, hogy a holland szabályozás ne lenne összhangban az irányelvvel. „Másfelől az irányelv maga nem tartalmaz – sem anyagi jogi, sem eljárásjogi – rendelkezést arra nézve, hogy mely feltételek alapján tekinthető egy társaság létezőnek a jogi személyiség megszerzését megelőzően.”²⁰ A Holland Legfelsőbb Bíróság kérdése tehát nem válaszolható meg az első társasági jogi irányelv alapján, hiszen „[...] az irányelvből semmi sem szűrhető le arra vonatkozóan, hogy vajon egy olyan társaság, amely nem teljesíti a tagállami jog szerint az érvényes alapításra irányadó feltételeket mindaddig létezőnek tekintendő-e, amíg annak érvénytelenségét ki nem mondták, és, hogy ennek kimondása céljából külön eljárást kell-e lefolytatni.

¹⁵ A Tanács 68/151 EKG irányelve, *OJ* L65, 1968. 03. 14.

¹⁶ Az irányelv a társaság létrejöttének érvénytelenségi okaira nézve taxatív felsorolást tartalmaz. Ezek: „[...] a társaságalapításhoz preventív kontrollként kapcsolódó igazgatási vagy bírói felügyeleti előírások megsértése; a társaság megkívánt alapító okmányai összeállításának elmulasztása; a társaság tevékenysége, tárgya jogellenes vagy a közrendbe ütközik; az alapító okmányok nem jelölik meg a társaság nevét, tárgyát és az egyes alapítók által lejegyzett, illetve az összes lejegyzett alaptőke összegét; az alaptőke minimálisan befizetendő aránya a bejegyzésre nem történt meg; az összes alapító cselekvőképteleknek minősül; ha a társaságra irányadó tagállami belső jog követelménye ellenére a társaság alapítójának száma kettőnél kevesebb.” (Kiemelés általam).

¹⁷ Ld. 16. lábjegyzet, kiemelés.

¹⁸ Opinion of Mr. Advocate General Vilaça, *op. cit.*, 5., 13. és 15.

¹⁹ Egyébként, ha a Dak- en Wandtechnik megtekintette volna a cégnyilván tartást, tisztában lehetett volna azzal, hogy az Ubbnik még b.a., azaz bejegyzés alatt áll.

²⁰ Opinion of Mr. Advocate General Vilaça, *op. cit.*, 5. és 20.

Ezt a kérdést a nemzeti jogalkotás kell, hogy rendezze, és az irányelv maga erre nézve széleskörű cselekvési szabadságot biztosít a Tagállamok részére.”

Az irányelv célja szerint a jogi személyiséggel rendelkező, vagy a cégnyilvántartásba bejegyzett társaságokra – *így elvben* akár az Ubbnik-ra is – vonatkozik, ám ehelyütt nem annak semmisségi okai, hanem egyéb hitelezővédelmi előírásai relevánsak. Az irányelv 7. cikke szerint: „[...] amennyiben egy bejegyzés alatt álló társaság a jogi személyiség megszerzését megelőzően saját nevében jár el, és a társaság nem teljesíti az ebből fakadó kötelezettségeit, a nevében eljáró személyek – eltérő megállapodás hiányában – korlátlanul és egyetemlegesen felelnek azért.” A főügyész szerint tehát az irányelv kizárólag ezt a hitelező-védelmet szolgáló követelményt támasztja a megalakulás alatt álló társaságokkal szemben. Vagyis a közösségi jog a megalakulás alatt álló társaságok szempontjából csupán a nevében eljárók korlátlan és egyetemleges felelősségét írja elő, ám annak megállapítása, hogy egy *de facto* társaság létrejött-e mely esetekben érvénytelen, és ez milyen eljárás eredményeként mondható ki, már teljességgel tagállami jogalkotói hatáskörbe tartozik.²¹

Vilaça főügyész szerint az irányelv 7. cikke célja szerint tehát irányadó a megalakulás alatt álló társasággal (holland jog szerint) egyenlő közkereseti társasági formára is. Így – ellentétben a társaság létrejöttének érvénytelenné nyilvánításával kapcsolatban mondottakkal – a tagállami jogalkotó a még bejegyzés alatt álló társaságokra vonatkozó felelősségi szabályok megalkotása tekintetében nem élvez teljes szabadságot. Az Európai Községek Bírósága a Vilaça főügyész által előterjesztett vélemény szellemében döntött: „Nem alkalmazandó a társaságok érvénytelenségére vonatkozó, 1968. március 9-i Tanácsi 68/151 első irányelv arra az esetre, amikor ugyan egy korlátozott felelősségű társaság nevében járnak el, ám a társaság léte nem a cégnyilvántartásból fakad, hiszen a tagállami jog által megkövetelt alapítási feltételeknek nem tettek eleget.”²²

Témánk szempontjából az *Ubbnik Isolatie* ügy alapján az alábbi következtetések vonhatók le. A társaságok jogi személyisége keletkezésének feltételeire a tagállami jog irányadó. Az elő-társaságok jogi természetét a tagállami jog szerint kell megítélni, a közösségi jog kizárólag annyiban korlátozza a nemzeti jogalkotót, hogy feltétlen érvényesülést kívánó szabály az elő-társaság nevében eljáró személyek korlátlan, egyetemleges felelősségének garantálása. A már megalakult társaságok tekintetében az irányelv taxatív felsorolást tartalmaz az érvénytelenség megállapításának okaira, ettől a tagállami jogalkotó nem térhet el.

II. A letelepedés szabadságának korlátja – a jogi személyiséget keletkeztető Tagállam jogának szerepe a székhely-áthelyezésben

A *Daily Mail*²³ ügyben nyilvánvalóvá vált, hogy az EKSZ 48. cikkének (EKSZ 58. cikk) hatálya alá eső társaságok a letelepedés jogának gyakorlása szempontjából a tag-

²¹ Vilaça ehhez hozzáfűzi, hogy az irányelv kizárólag az 1. cikkben felsorolt társasági formákra irányadó, melyek között azonban nem szerepel a közkereseti társasági forma.

²² *Ubbnik Isolatie BV v. Dak- en Wandtechnik BV*, C-136/87, *ECR* [1988] 04665.

²³ *R. v. H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust PLC.*, C-81/87, *ECR* [1988] 05483.

állami állampolgársággal bíró természetes személyekkel teljes egészében mégsem „esnek azonos elbírálás alá.” A Daily Mail a közösségi jogra hivatkozással úgy kívánta székhelyét az Egyesült Királyságból Hollandiába áthelyezni, és ezzel párhuzamosan egyesült királyságbeli honosságát fenntartani, hogy a székhely-áthelyezéshez az angol jog alapján nélkülözhetetlen pénzügyminisztériumi engedélyt nem szerezte meg.²⁴

A Daily Mail arra hivatkozással, hogy az Alapszerződés 48. cikke (58. cikk) alapján a letelepedési jog gyakorlása szempontjából a tagállami állampolgárok és a fent nevezett társaságok azonos elbírálás alá esnek, a letelepedési (itt: székhely-áthelyezési) jog gyakorlásának előzetes feltételekhez kötése (korlátozása) az EKSZ 43. cikkében (52. cikk)²⁵ foglaltakkal ellentétes, bíróság előtt kívánta érvényesíteni a letelepedés korlátozásmentes gyakorlásához való jogát. Ezen túlmenően a 43. cikk (52. cikk) értelmében hivatkozással élt a Tagállamok állampolgárai Közösségen belüli beutazási és tartózkodási korlátainak a letelepedés és szolgáltatásnyújtás területén történő eltörléséről szóló 73/148/EGK tanácsi irányelvre is.

A High Court of Justice, Queen's Bench Division kérdése arra irányult, vajon az EKSZ 43. cikke (52. cikk) valamint 48. cikke (58. cikk) alapján az a Tagállam, amelynek területén a jogi személy központi ügyvezetése található, valóban semmilyen okból és módon nem tilthatja meg ennek más Tagállamba való áthelyezését? Alkalmazandó-e a Tanács 73/148/EGK irányelve a jogi személyekre?

Az Európai Közösségek Bírósága ítéletében rámutatott arra, hogy az egyes Tagállamokban a székhely-áthelyezésre irányadó szabályok nagyon eltérőek: „Az EKSZ figyelemmel van a nemzeti szabályozások eltéréseire.” A 48. cikk (58. cikk) éppen ezért vonja meg tágan a közösségi jog hatálya alá tartozó társaságok körét.²⁶ „Emellett nem került sor a társasági jog [...] említett eltéréseinek irányelvek útján történő közelítésére [...]”, a székhely-áthelyezésre vonatkozó közösségi jogalkotásra, illetve egyezmény megkötésére sem. Ezen túlmenően „[...] a természetes személyekkel ellentétben a társaságokat valamely jogrend, a közösségi jog jelenlegi állása szerint egy tagállami jogrend szerint alapítják. A megalapításukat és létüket biztosító, adott *nemzeti jogrenden kívül értelmetlenek, nem léteznek*. Ellentétben a természetes személylyel, amelyet nem állam keletkeztet, és amely állampolgárság híján is létezik, a *jogi személyt a (tag)állami jog hozza létre*.”²⁷

A fentiekre figyelemmel az Európai Közösségek Bírósága a következő döntést hozta:

„1. Az EKSZ 52.²⁸ valamint 58. cikke²⁹ a közösségi jog jelenlegi állása szerint nem garantálja egy adott Tagállam joga szerint megalapított, ott székhellyel

²⁴ Az Egyesült Királyság lehetővé teszi a társaságok számára, hogy azok jogi személyiségük és egyesült királyságbeli honosságuk fenntartása mellett székhelyüket más államba helyezték át, azonban a székhely-áthelyezés feltételül szabja a székhely-áthelyezés napjáig felmerült adók összesítését és befizetését. Ennek teljesítése érdekében a székhely-áthelyezéshez a Pénzügyminisztérium engedélye kell.

²⁵ EKSZ 43. cikk (52. cikk): „Az alábbi rendelkezéseknek megfelelően minden olyan korlátozás tilos, amely egy tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén való letelepedésére vonatkozik.”

²⁶ „[A]melyeket valamely tagállam jogszabályai szerint alapítottak, és amelyek alapszabály szerinti székhelye, központi igazgatása vagy fő telephelye a Közösségen belül van.”

²⁷ Daily Mail, C-81/87, ECR [1988] 05483.

²⁸ EKSZ 43. cikk.

²⁹ EKSZ 48. cikk.

rendelkező társaságok számára központi ügyvezetésük más Tagállamba való áthelyezésének jogát.

2. A Tagállamok állampolgárai Közösségen belüli beutazási és tartózkodási korlátainak a letelepedés és szolgáltatásnyújtás területén történő eltörléséről szóló 73/148/EGK tanácsi irányelv nem jogosítja fel a társaságot arra, hogy központi ügyvezetését egy másik Tagállamba áthelyezze.”³⁰

A döntést kommentáló irodalom szerint „[...] ez nem azt jelenti, hogy a közösségi jog alapján a társaság ne lenne jogosult [...]” székhelyét más Tagállamba áthelyezni, „[...] csupán azt, hogy ennek során adott esetben teljesítenie kell azon Tagállam által támasztott követelményeket, melyet el kíván hagyni. Ennek az az oka, hogy Tagállamok [...] jogszabályait nem harmonizálták, így a Tagállamok legitim módon eltérő alapon és más-más módon szabályozzák a székhely-áthelyezést.”³¹ Ebben a vonatkozásban egyébként az *Überseering*,³² illetve az *Inspire Art*³³ döntések sem hoztak változást, a „[...] bejegyzés szerinti állam, mint a társaság ‘teremtője’ továbbra is szabadon korlátozhatja a székhely és/vagy központi ügyvezetés áthelyezését más Tagállamba. Az *Überseering* ügyben a Bíróság megerősítette [...], hogy a bejegyzés szerinti állam ‘a határon’ továbbra is megszüntetheti az országot elhagyni igyekező társaságot. Ennek megfelelően a bejegyzés szerinti állam nem köteles tiszteletben tartani a székhelyáthelyezést megelőzően maga keletkeztette jogi személyiséget.”³⁴